

21.03.2016

У МОН проведено нараду щодо розпорядження правами ІВ в контексті виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт

17 березня 2016 р. представники Державної служби інтелектуальної власності України (ДСІВ) та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) узяли участь у нараді, яку проводило Міністерство освіти і науки України (МОН). Зустріч стосувалася питань виконання пункту 7 заходів, визначених у резолюції віце-прем'єр-міністра України В. Кириленка від 06.10.2015 р. № 35364/8/1-15 ([Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»](#)).

Ведучий наради, директор департаменту інноваційної діяльності та трансферу технологій МОН В. Шовкалюк повідомив, що зазначений пункт передбачає необхідність розробки МОН методичних рекомендацій різного змістового напрямлення:

1) укладання договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на службові об'єкти права інтелектуальної власності, що створюються в процесі виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;

2) постановка на бухгалтерський облік нематеріальних активів, що є предметом договорів (контрактів) на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт та які укладаються науково-дослідними установами, організаціями;

3) відображення в договорах на виконання НДР та НДДКР питань дотримання комерційної таємниці.

Власне ці питання й стали основними в порядку денному наради.

Крім представників МОН, ДСІВ та Укрпатенту у заході взяли участь співробітники Міністерства фінансів України, Національної академії медичних наук, Національної академії правових наук, Національної академії наук, Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Київського національного університету технологій та дизайну, Інституту інтелектуальної власності Національного університету «Одеська національна юридична академія», Національного технічного університету України «КПІ», Національного університету харчових технологій, Українського інституту науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ).

Під час обговорення питань наради представники Інституту інтелектуальної власності Національного університету «Одеська національна юридична академія» повідомили, що мають напрацювання, які можуть бути взяті за основу під час підготовки методичних рекомендацій. Представники

МОН акцентували на вимогах до кінцевого варіанта рекомендацій: наявність посилань на норми чинного законодавства й абсолютна відповідність останнім.

Водночас учасники наради відмітили, що сучасна законодавча база є достатньою для врегулювання питань розпорядження правами інтелектуальної власності в контексті виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

П. Цибульов, професор Інституту інтелектуальної власності Національного університету «Одеська юридична академія» у м. Києві, зазначив, що питання розподілу майнових прав також врегульовані спеціальним законодавством у цій галузі, зокрема законами України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Крім того, Міністерство фінансів надало рекомендації щодо обліку нематеріальних активів.

В. Дмитришин, представник УкрІНТЕІ, повідомив, що періодично порушується питання про розробку типового договору щодо розпорядження правами інтелектуальної власності в контексті виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Чинне законодавство передбачає дію принципу спільного розподілу прав у випадку використання договору замовлення або в разі створення об'єктів у зв'язку з виконанням трудового договору, якщо інше не передбачено договором. Якщо ж договору немає, можуть виникати конфліктні ситуації між науково-дослідною установою та творцем, що наводить на думку про потребу розробки типових договорів.

В. Дмитришин відмітив, що право інтелектуальної власності є приватним правом, сторони мають на власний розсуд врегулювати розподіл майнових прав на основі одного з принципів цивільного права – свободи договору. У випадку ж наявності типового договору науково-дослідні установи орієнтуватимуться на вже готовий варіант розподілу прав, хоча він не завжди буде оптимальним.

Слід зазначити, що на веб-сайті ДСІВ в рубриці «Авторське право і суміжні права» розміщені рекомендації щодо правового режиму службових творів, які, крім загальних питань авторського права, містять положення щодо специфіки виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт, а також містять посилання на зразок договору про розподіл майнових прав на службовий твір (цей зразок так само розміщений на вищезгаданому веб-сайті). При цьому типовий договір ДСІВ не нав'язує сторонам якийсь один варіант розподілу майнових прав і залишає вибір способу вирішення цього питання на розсуд сторін договору.

Т. Мостенська озвучила проблеми бухгалтерського обліку нематеріальних активів, які виникали в Національному університеті харчових технологій. Під

час дискусії з цього питання також аналізувалися оптимальні шляхи амортизації нематеріальних активів.

Учасники наради обговорювали й низку інших тем: інвентаризація та оцінка нематеріальних активів; застосування Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», схваленого Методологічною радою з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України; вимоги Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності».

П. Цибульов також відзначив, що оскільки не всі матеріальні активи, на які оформлено права інтелектуальної власності, у подальшому використовуються, ті активи, що не мають перспектив практичного застосування, варто списувати на власні затрати й не ставити на баланс.

Деякі учасники наради поділилися інформацією про те, що під час перевірок контролюючі органи звертають увагу на факт поставлення на баланс нематеріальних активів.

Ю. Капіца, представник Національної академії наук, зазначив, що Мінфін надавав рекомендації щодо обліку комп'ютерних програм як нематеріальних активів.

Наприкінці обговорення учасники констатували, що, оскільки багато з розглянутих питань урегульовані в чинному законодавстві, роз'ясненнях та рекомендаціях профільних органів, доцільно провести декілька семінарів щодо різних аспектів розпорядження правами інтелектуальної власності в контексті виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, оцінки та обліку нематеріальних активів.

На цих семінарах представники науково-дослідних установ можуть озвучити проблемні питання, з якими доводиться стикатися на практиці й відповіді на які можуть бути знайдені під час підготовки МОН методичних рекомендацій.